

Conceptwetsvoorstel College voor mensenrechten en gelijke behandeling

Wet van....., houdende omvorming van de Commissie gelijke behandeling tot het College voor mensenrechten en gelijke behandeling (Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling)

Wij Beatrix, bij de gratie Gods, Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz. enz. enz.

Allen, die deze zullen zien of horen lezen, saluut! doen te weten:

Alzo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenselijk is om, met het oog op de bescherming van de rechten van de mens en het bevorderen van de naleving daarvan in Nederland en de oproep daartoe van de Verenigde Naties en de Raad van Europa een nationaal mensenrechteninstituut op te richten;

Zo is het, dat Wij, de Raad van State gehoord, en met gemeen overleg der Staten-Generaal, hebben goedgevonden en verstaan, gelijk Wij goedvinden en verstaan bij deze:

Hoofdstuk 1. Instelling en taak

Artikel 1

1. Er is een College voor mensenrechten en gelijke behandeling, hierna te noemen: het College.
2. Het College heeft tot doel het op onafhankelijke wijze beschermen van de rechten van de mens, het recht op gelijke behandeling, en het bevorderen van de naleving daarvan in Nederland.

Artikel 2

Deze wet is mede van toepassing in de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba.

Artikel 3

De taak van het College is:

- a. het onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt en het geven van een oordeel daarover als bedoeld in artikel 7;
- b. het anderszins doen van onderzoek naar de bescherming van de rechten van de mens en gelijke behandeling of het initiëren van of bijdragen aan dat onderzoek;
- c. het rapporteren en het doen van aanbevelingen over de bescherming van de rechten van de mens en gelijke behandeling;
- d. het geven van advies als bedoeld in artikel 4;
- e. het geven van voorlichting over de rechten van de mens en gelijke behandeling;
- f. het bevorderen van educatie en bewustwording op het gebied van de rechten van de mens en gelijke behandeling;
- g. het samenwerken met maatschappelijke organisaties en met nationale, Europese en internationale instellingen;
- h. het bemoedigen van de ratificatie van verdragen op het terrein van de rechten van de mens en gelijke behandeling en het bevorderen van de toepassing daarvan.

Artikel 4

1. Het College adviseert op schriftelijk verzoek van Onze Minister die het aangaat of een van beide kamers der Staten-Generaal over wetten, algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen die direct of indirect betrekking hebben op de rechten van de mens of gelijke behandeling.
2. Het College kan uit eigen beweging Onze Minister die het aangaat of een van beide kamers der Staten-Generaal adviseren over wetten, algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen die direct of indirect betrekking hebben op de rechten van de mens of gelijke behandeling.
3. Het College kan op schriftelijk verzoek of uit eigen beweging een bestuursorgaan dat het aangaat of een van beide kamers der Staten-Generaal adviseren over beleid dat direct of indirect betrekking heeft op de rechten van de mens of gelijke behandeling.
4. Het College kan op schriftelijk verzoek of uit eigen beweging een bestuursorgaan dat het aangaat adviseren over andere algemeen verbindende voorschriften dan bedoeld in het eerste lid die direct of indirect betrekking hebben op de rechten van de mens of gelijke behandeling.

Hoofdstuk 2. Bevoegdheden

Artikel 5

1. Het College en de in artikel 11 bedoelde personen die door het College daartoe zijn aangewezen, kunnen alle inlichtingen en bescheiden vorderen die voor de vervulling van de taak van het College redelijkerwijs nodig zijn.

2. Een ieder is verplicht, behoudens verschoning wegens ambts- of beroepsgeheim, de ingevolge het eerste lid gevorderde inlichtingen en bescheiden volledig en naar waarheid te verstrekken, een en ander op de wijze en binnen de termijn door of namens het College vast te stellen. Deze verplichting geldt niet, indien een persoon daardoor of zichzelf of een van zijn bloed- of aanverwanten in de rechte lijn of in de zijlijn in de tweede of de derde graad of zijn echtgenoot of eerdere echtgenoot dan wel geregistreerde partner of eerdere geregistreerde partner aan het gevaar van een strafrechtelijke veroordeling ter zake van een misdrijf zou blootstellen.

Artikel 6

1. Het College kan in rechte vorderen dat een gedraging die in strijd is met de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, of een schending vormt van een mensenrecht, onrechtmatig wordt verklaard, dat deze wordt verboden of dat een bevel wordt gegeven om de gevolgen van die gedraging ongedaan te maken.

2. Een gedraging kan niet ten grondslag worden gelegd aan een vordering als bedoeld in het eerste lid, voor zover degene die door deze gedraging wordt getroffen, daartegen bedenkingen heeft.

Hoofdstuk 3. Onderzoek en oordeel gelijke behandeling

Artikel 7

1. Het College kan op schriftelijk verzoek onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek, en zijn oordeel daaromtrent kenbaar maken. Voorts kan het College uit eigen beweging onderzoeken of zodanig onderscheid stelselmatig wordt gemaakt en zijn oordeel daarover kenbaar maken.

2. Een schriftelijk verzoek als bedoeld in het eerste lid, kan worden ingediend door:

a. degene die meent dat te zijnen nadele een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

b. de natuurlijke persoon, de rechtspersoon of het bevoegd gezag, die wensen te weten of zij een onderscheid maken als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

c. degene die belast is met de beslissing over een geschil met betrekking tot onderscheid als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

d. een ondernemingsraad, die meent dat in de onderneming waarvoor deze is ingesteld, onderscheidenlijk een met die ondernemingsraad vergelijkbaar medezeggenschapsorgaan, dat meent dat in het organisatorisch samenwerkingsverband waarvoor het is ingesteld, onderscheid wordt gemaakt als bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen en in artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek;

e. een vereniging met volledige rechtsbevoegdheid of stichting, die in overeenstemming met haar statuten de belangen behartigt van diegenen in wier bescherming de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen of artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek beoogt te voorzien.

3. In het geval een schriftelijk verzoek als bedoeld in het tweede lid, onderdelen d en e, personen noemt ten nadele van wie zou zijn gehandeld, dan wel indien een onderzoek ingesteld uit eigen beweging, betrekking heeft op zodanige personen, stelt het College deze personen op de hoogte van het voornemen tot onderzoek. Het College is niet bevoegd in het onderzoek en de beoordeling personen als bedoeld in de eerste volzin te betrekken die schriftelijk hebben verklaard daartegen bedenkingen te hebben.

Artikel 8

1. Het College stelt een onderzoek in en brengt zijn oordeel, bedoeld in artikel 7, schriftelijk en met redenen omkleed ter kennis van de verzoeker, van degene die het onderscheid zou maken, alsmede, in voorkomend geval, van degene, jegens wie het onderscheid zou worden gemaakt.

2. Het College kan bij het ter kennis brengen van zijn oordeel aan degene die het onderscheid zou maken, aanbevelingen doen.

3. Het College kan zijn oordeel ter kennis brengen van Onze Ministers wie het aangaat, van naar zijn mening in aanmerking komende organisaties van werkgevers, van werknemers, uit het beroepsleven of van overheidspersoneel, van eindgebruikers van goederen of diensten en van betrokken overlegorganen.

Artikel 9

1. Het College stelt geen onderzoek in als bedoeld in artikel 7, indien:

a. het in artikel 7, tweede lid, bedoelde verzoek kennelijk ongegrond is;
b. het belang van de verzoeker of het gewicht van de gedraging kennelijk onvoldoende is;
c. sinds het in artikel 7 bedoelde onderscheid een zodanige termijn is verstreken dat in redelijkheid geen onderzoek meer kan plaatsvinden.

2. Indien zich gevallen als bedoeld in het eerste lid voordoen, doet het College daarover aan verzoeker schriftelijk en met redenen omkleed mededeling.

Hoofdstuk 4. Samenstelling en werkwijze

Artikel 10

1. Het College bestaat uit minimaal negen en maximaal twaalf leden, onder wie een voorzitter en twee ondervoorzitters. Voorts kunnen plaatsvervangende leden worden benoemd.

2. Bij de samenstelling van het College wordt gestreefd naar diversiteit in achtergrond en kennis.

3. De voorzitter en een van beide ondervoorzitters voldoen aan de bij of krachtens artikel 1d van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren gestelde vereisten voor benoembaarheid tot rechterlijk ambtenaar.

4. De benoeming van de leden en de plaatsvervangende leden geschiedt, op voordracht van het College, door onze Minister van Justitie, in overeenstemming met Onze Ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Sociale Zaken en Werkgelegenheid, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

5. De artikelen 46c, 46d, tweede lid, 46f, 46g, 46i, met uitzondering van het eerste lid, onderdeel c, 46j, 46l, eerste lid, met uitzondering van onderdeel c, en derde lid, 46m, 46n, 46o en 46p van de Wet rechtspositie rechterlijke ambtenaren zijn van overeenkomstige toepassing, met dien verstande dat:

a. de disciplinaire maatregel, bedoeld in artikel 46c, eerste lid, ten aanzien van de leden en plaatsvervangende leden van het College door de voorzitter van het College wordt opgelegd;

b. het in artikel 46c, eerste lid, onderdeel b, genoemde verbod zich in een onderhoud of een gesprek in te laten met partijen of zijn advocaten of gemachtigden of een bijzondere inlichting of schriftelijk stuk van hen aan te nemen niet op de leden en de plaatsvervangende leden van het College van toepassing is.

c. de disciplinaire maatregel, bedoeld in artikel 46c, eerste lid, ten aanzien van de voorzitter van het College door de president van het gerechtshof te 's Gravenhage wordt opgelegd;

d. ontslag als bedoeld in de artikelen 46i, vijfde lid, en 46l, tweede lid, wordt onderscheidenlijk kan worden verleend door Onze Minister van Justitie;

e. voor de overeenkomstige toepassing van de artikelen 46j en 46o, tweede lid, onder functionele autoriteit de voorzitter van het College wordt verstaan; en

f. een voorziening als bedoeld in artikel 46n, eerste lid, kan worden getroffen door de Hoge Raad onderscheidenlijk Onze Minister van Justitie.

6. De benoeming van de leden en van de plaatsvervangende leden geschiedt voor een tijdvak van ten hoogste zes jaar. Herbenoeming is terstond mogelijk. Op eigen verzoek worden zij door Onze Minister van Justitie ontslagen.

Artikel 11

1. Aan het College staat ter ondersteuning van zijn taak een bureau ten dienste.

2. Onze Minister van Justitie benoemt, bevordert, schorst en ontslaat, op voordracht van het College, de personen die tot het bureau behoren. Onze Minister van Justitie bepaalt in welke gevallen zij worden benoemd, bevorderd, geschorst en ontslagen.

Artikel 12

1. Het College kan zich bij de uitoefening van zijn taak doen bijstaan door daartoe door Onze Minister wie het aangaat aangewezen ambtenaren.

2. Het College kan zich bij de uitoefening van zijn taak doen bijstaan door een of meer personen ten einde het College de inlichtingen te verschaffen die voor de vervulling van de taak van het College nodig zijn.

Artikel 13

1. Het College vormt uit zijn midden afdelingen voor het vervullen van zijn taak, waaronder in ieder geval een afdeling die is belast met de taak, bedoeld in artikel 7.

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld omtrent de werkwijze van het College, waaronder in ieder geval regels betreffende:

- a. de wijze van behandeling;
- b. hoor en wederhoor;
- c. de openbaarheid van zittingen;
- d. de openbaarmaking van zijn oordeel, bedoeld in artikel 8.

3. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de rechtspositie van de leden van het College, waaronder in elk geval regels betreffende hun beëdiging, vakantie, verlof, bedrijfsgeneeskundige begeleiding en voorzieningen bij ziekte en arbeidsongeschiktheid.

4. Bij algemene maatregel van bestuur worden nadere regels gesteld over de rechtspositie van de plaatsvervangende leden, waaronder in elk geval regels betreffende de beëdiging.

Artikel 14

Het College stelt een bestuursreglement vast.

Artikel 15

1. De artikelen 12 en 21 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen zijn niet van toepassing.

2. In afwijking van artikel 20 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen is het College niet verplicht Onze Minister die het aangaat inlichtingen te verstrekken of inzage te geven in zakelijke gegevens en bescheiden, met betrekking tot de inhoud en de aanpak van lopende onderzoeken van het College als bedoeld in artikel 7, eerste lid.

3. In afwijking van artikel 22 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen kan Onze Minister die het aangaat geen besluit van het College, dat betrekking heeft op het onderzoek of het oordeel als bedoeld in artikel 7, eerste lid, vernietigen.

Hoofdstuk 5. Verslag en rapport

Artikel 16

Het jaarverslag, bedoeld in artikel 18 van de Kaderwet zelfstandige bestuursorganen, wordt openbaar gemaakt. Het College zendt dit verslag tevens aan de adviesorganen die het aangaat.

Artikel 17

Het College stelt elke vijf jaar een rapport op van zijn bevindingen ten aanzien van de werking in de praktijk van deze wet, de Algemene wet gelijke behandeling, de Wet gelijke behandeling van mannen en vrouwen en artikel 646 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek. Het College zendt dit rapport aan Onze Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Hoofdstuk 6. Wijziging andere wetten

Artikel 18

Hoofdstuk 2 van de Algemene wet gelijke behandeling vervalt.

Artikel 19

De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 9.32, vierde lid, artikel 9.34, derde lid, onderdeel j, en artikel 10.19, vierde lid, wordt "artikel 12, tweede lid aanhef en onderdeel d, van de Algemene wet gelijke behandeling" vervangen door: artikel 7, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

B

In artikel 10.22, onderdeel j, wordt "artikel 12, tweede lid, aanhef en onderdeel d van de Algemene wet gelijke behandeling" vervangen door: artikel 7, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Artikel 20

De Ambtenarenwet wordt als volgt gewijzigd:

A

In artikel 2, eerste lid, wordt het onderdeel "- de leden van de Commissie gelijke behandeling, bedoeld in de Algemene wet gelijke behandeling;" vervangen door: - de leden en de plaatsvervangende leden van het College voor mensenrechten en gelijk behandeling;"

B

Het derde lid van de artikelen 125g en 125h komt te luiden:

3. Het College, bedoeld in artikel 1 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling, kan onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in dit artikel. De artikelen 6, 7, 8, 9 en 17 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling en artikel 33 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 21

Het vierde lid van de artikelen 648 en 649 van Boek 7 van het Burgerlijk Wetboek komt te luiden:

4. Het College, bedoeld in artikel 1 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling, kan onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in dit artikel. De artikelen 6, 7, 8, 9 en 17 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling en artikel 33 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 22

Het opschrift bij artikel 14 en artikel 14 van de Wet gelijke behandeling op grond van leeftijd komen te luiden:

Het College voor mensenrechten en gelijke behandeling

Artikel 14

Het College, bedoeld in artikel 1 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling, kan onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in deze wet. De artikelen 6, 7, 8, 9 en 17 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling en artikel 33 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 23

Artikel II, derde lid, van de Uitvoeringswet EU-richtlijn 1999/70/EG (raamovereenkomst door het EVV, de UNICE en het CEEP inzake arbeidsovereenkomsten voor bepaalde tijd) komt te luiden:

3. Het College, bedoeld in artikel 1 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling, kan onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in dit artikel. De artikelen 6, 7, 8, 9 en 17 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling en artikel 33 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 24

Artikel 12 van de Wet gelijke behandeling op grond van handicap of chronische ziekte komt te luiden:

Artikel 12

Het College, genoemd in artikel 1 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling, kan onderzoeken of een onderscheid is of wordt gemaakt als bedoeld in deze wet. De artikelen 6, 7, 8, 9 en 17 van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling en artikel 33 van de Algemene wet gelijke behandeling zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 25

In artikel 15, derde lid, onderdeel b, van de Wet medezeggenschap onderwijs 1992 wordt "artikel 12, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Algemene wet gelijke behandeling" vervangen door: artikel 7, tweede lid, aanhef en onderdeel d, van de Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Hoofdstuk 7. Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 26

1. De benoemingen van de leden en de plaatsvervangende leden van de Commissie gelijke behandeling, onder wie de voorzitter en twee ondervoorzitters, worden van rechtswege gewijzigd in een benoeming tot leden en plaatsvervangende leden van het College voor mensenrechten en gelijke behandeling. De datum van benoeming in het latere ambt wordt gelijkgesteld met de datum van benoeming in het eerdere ambt.

2. De overgang van de in het eerste lid bedoelde leden en plaatsvervangende leden vindt plaats met dezelfde rechtspositie aan die welke voor elk van hen gold bij de Commissie gelijke behandeling.

Artikel 27

1. Op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet behoren de personen die tot het bureau van de Commissie gelijke behandeling behoren, bedoeld in artikel 17 van de Algemene wet gelijke behandeling, tot het bureau van het College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

2. De overgang van de in het derde lid bedoelde personen vindt plaats met dezelfde rechtspositie aan die welke voor elk van hen gold bij de Commissie gelijke behandeling.

Artikel 28

Onderzoeken op schriftelijk verzoek als bedoeld in artikel 12, eerste lid, van de Algemene wet gelijke behandeling, die nog niet zijn voltooid op het tijdstip van inwerkingtreding van deze wet worden voortgezet door het College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Artikel 29

De administratie en het archief van de Commissie gelijke behandeling worden van rechtswege overgedragen aan het College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Artikel 30

1. Deze wet treedt in werking op een bij koninklijk besluit te bepalen tijdstip, dat voor de verschillende hoofdstukken, artikelen of onderdelen daarvan verschillend kan worden vastgesteld.

2. Bij koninklijk besluit kan voor de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba een ander tijdstip worden vastgesteld waarop de artikelen 3, onderdeel a, en 6 en hoofdstuk 3 in werking treden.

Artikel 32

Deze wet wordt aangehaald als: Wet College voor mensenrechten en gelijke behandeling.

Lasten en bevelen dat deze in het Staatsblad zal worden geplaatst en dat alle ministeries, autoriteiten, colleges en ambtenaren wie zulks aangaat, aan de nauwkeurige uitvoering de hand zullen houden.

DE MINISTER VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES,

DE MINISTER VAN JUSTITIE,